

6 Σεπτεμβρίου, 1996

[ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΘΕΚΛΑ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ,

Αιτήτρια,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 260/95)

Διοικητικό Δίκαιο — Ανάκληση διοικητικών πράξεων — Αρχές από τη νομολογία — Ανάκληση παράνομης ευμενούς πράξης — Δημόσιο συμφέρον και ο εύλογος χρόνος — Περιστάσεις τήρησης των αρχών επί ανακλήσεως στην κριθείσα περίπτωση.

5

Η αιτήτρια προσέφυγε κατ' αποφάσεως που περιόριζε το μισθό της ως Βοηθού Διευθυντριας Σχολείων Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης.

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

10

Είναι φανερό εδώ ότι αφού η αιτήτρια δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από το Ν.12/81 παράνομα και υπό καθεστώς πλάνης περί τα πράγματα κατείχε την κλίμακα Α11 επεκτεινόμενη κατά δύο προσαυξήσεις.

15

Το Δικαστήριο συμφώνησε με τη νομική τοποθέτηση της δικηγόρου της Δημοκρατίας ότι ο διορισμός της αιτήτριας στη μισθοδοτική κλίμακα Α11 επεκτεινόμενη κατά δύο προσαυξήσεις ήταν παράνομος.

20

Στην πρόσφατη απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου *Hawaii Hotels Limited v. Δημοκρατίας* εξηγούνται οι αρχές οι οποίες διέπουν την ανάκληση παράνομων διοικητικών πράξεων, όπως διακρι-

5 νονται μέσα από τις αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου και του Συμβουλίου Επικρατείας της Ελλάδας. Παράνομες διοικητικές πράξεις μπορεί να ανακληθούν μέσα σε εύλογο χρόνο και οποτεδήποτε, (α) εφόσον το επιβάλλει το δημόσιο συμφέρον και (β) όπου η ανακα-

10 Στην Κύπρο το εύλογο του χρόνου συναρτάται με τα περιστατικά της υπόθεσης και κατά κύριο λόγο με τη φύση και την έκταση του επηρεασμού τον οποίο θα υποστεί ο διοικούμενος ως αποτέλεσμα της ανάκλησης της ευμενούς για τον ίδιο παράνομης διοικητικής πράξης. Στην προκειμένη περίπτωση η περίοδος ανάκλησης δεν μπορεί να χα-

15 ρακτηριστεί ως υπέρμετρη με κανένα κριτήριο.

20 Ο επηρεασμός επίσης τον οποίο υπέστη η αιτήτρια σαν αποτέλεσμα της ανάκλησης της ευμενούς γι' αυτήν παράνομης διοικητικής πράξης ήταν η ελαφρά μείωση του μισθού της. Δεν της ζητήθηκε επίσης επιστροφή των απολαβών που πήρε προηγουμένως παράνομα.

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

25 *Αναφερόμενη υπόθεση:*

Hawaii Hotels Limited v. Δημοκρατίας (αρ. 2) (1995) 4 Α.Α.Δ. 2835.

Προσφυγή.

30 Προσφυγή εναντίον της απόφασης των Καθ' ων η αίτηση να περιορίσουν το μισθό της αιτήτριας στο ανώτατο σημείο της Κλίμακας Α11.

35 *Α. Σ. Αγγελίδης, για την Αιτήτρια.*

Ρ. Παπαέτη, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση

40 *Cur. adv. vult.*

ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, Δ.: Η αιτήτρια με την παρούσα προσφυγή ζητά από το δικαστήριο την πιο κάτω θεραπεία, όπως αυτή διατυπώνεται από το δικηγόρο της:

“1. Δήλωση του Δικαστηρίου ότι η πράξη και/ή απόφαση της καθ’ ης η αίτηση η οποία γνωστοποιήθηκε στην αιτήτρια με επιστολή της καθ’ ης ημερομ. 20.12.94, η οποία λήφθηκε από την αιτήτρια στις 9.1.95, μετά την προσφορά και αποδοχή από την αιτήτρια της προαγωγής της στη θέση Βοηθού Διευθυντή Σχολείων Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης από την 1.9.91 στην Κλίμακα Α11 επεκτεινόμενη κατά δύο προσαυξήσεις και με την οποία της γνωστοποίησαν ότι ο μισθός της περιορίζεται στο ανώτατο σημείο της Κλίμακας Α11 από 1.3.93 είναι άκυρη, παράνομη και στερημένη οποιουδήποτε έννομου αποτελέσματος.” 5 10

2. Δήλωση του Δικαστηρίου ότι η απόφαση της ΕΕΥ η οποία κοινοποιήθηκε στην αιτήτρια με επιστολή της καθ’ ης ημερομ. 9.2.95 και με την οποίαν απέρριψε την από 14.1.95 διαμαρτυρία της αιτήτριας είναι άκυρη, παράνομη και στερημένη οποιουδήποτε έννομου αποτελέσματος.” 15

Τα γεγονότα της υπόθεσης είναι τα ακόλουθα:

Η αιτήτρια κατείχε τη θέση Βοηθού Διευθυντή Σχολείων Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης από την 1.9.1991. Στις 4.7.1991 της στάλθηκε επιστολή από το γραφείο Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας στην οποία αναφέρετο ότι η μισθοδοτική της θέση θα ήταν Α11 επεκτεινόμενη κατά δύο προσαυξήσεις. Η αιτήτρια αποδέχθηκε την προσφορά αυτή και στις 31.7.1991 της στάλθηκε το έγγραφο προαγωγής της. 20 25

Το Δεκέμβριο του 1994 διαπιστώθηκε από την ΕΕΥ ότι από παραδρομή προσφέρθηκε στην αιτήτρια, κατά την προαγωγή της, στη θέση Βοηθού Διευθυντή η κλίμακα Α11 επεκτεινόμενη κατά δύο προσαυξήσεις και η Επιτροπή στις 20.12.94 αποφάσισε να γίνει η σχετική διόρθωση στη μισθοδοσία της. 30

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.12/81 όπως τροποποιήθηκε από το Ν. 51/81 μόνο οι καθηγητές που κατείχαν θέση στις προσαυκτικές κλίμακες Β10-Β12 στις 30.3.81 τοποθετούνται επί προσαυκτικής βάσεως στην κλίμακα Α11 επεκτεινόμενη κατά δύο προσαυξήσεις κατά την προαγωγή τους στη θέση Βοηθού Διευθυντή. Η αιτήτρια στις 30.3.81 δεν υπηρετούσε στις παλιές μισθοδοτικές κλίμακες Β10-Β12. 35 40

Οι ισχυρισμοί του ευπαιδευτού δικηγόρου της αιτήτριας είναι ότι η απόφαση αποτελεί ανάκληση παράνομη και ανατιολόγητη που λήφθηκε κατά παράβαση των αποκτηθέντων δικαιωμάτων της

αιτήτριας, είναι προϊόν πλάνης και ελλειπούς έρευνας, αποτελεί υπέρβαση εξουσίας, είναι παράνομη ενέργεια που πλήττει ως αντιφατική την καλή πίστη και δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του πολίτη προς το κράτος.

5

Προτού προχωρήσω στην περαιτέρω εξέταση της υπόθεσης παραθέτω την επιστολή ημερομηνίας 4.7.91:

10

“Σας πληροφορώ ότι η Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας αποφάσισε να σας προσφέρει προαγωγή στη θέση Βοηθού Διευθυντή Σχολείων Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης, από την 1η Σεπτεμβρίου 1991.

15

2. Ο μισθός σας θα είναι £4747 το χρόνο από 1.9.91 και £4823 από 1.3.92 πάνω στη μισθοδοτική κλίμακα Α11:£3759Χ152-4975 επεκτεινόμενη κατά δύο προσαυξήσεις. Η ημερομηνία προσαυξήσεώς σας θα είναι η 1η Μαρτίου. Θα σας καταβάλλονται επίσης οι αυξήσεις που προβλέπονται (α) από τον περί Κρατικών Υπαλλήλων (Αύξηση των Μισθών) Νόμο του 1981, αρ. 52/81, (β) από τον περί Κρατικών Υπαλλήλων (Αύξεις Μισθών και Συντάξεων) Νόμο του 1987, αρ. 155/87, και (γ) από τον περί Κρατικών Υπαλλήλων (Αύξηση Μισθών και Συντάξεων) Νόμο του 1990, αρ. 201/90. Επιπλέον θα σας καταβάλλεται τιμαριθμικό επίδομα σύμφωνα με τους όρους και τα ποσοστά που εγκρίνονται από την Κυβέρνηση από καιρό σε καιρό.

20

25

30

3. Τα καθήκοντα και οι ευθύνες της θέσεως είναι αυτά που καθορίζονται στο οικείο Σχέδιο Υπηρεσίας. Οι άλλοι όροι υπηρεσίας παραμένουν οι ίδιοι.

4. Παρακαλώ να απαντήσετε, το συντομότερο δυνατό, αν αποδέχεστε την προσφορά αυτή.”

35

Επίσης παραθέτω τα πρακτικά της ΕΕΥ ημερομηνίας 20.12.94 με τα οποία έγινε η διόρθωση στη μισθοδοσία της αιτήτριας:

40

“Η Επιτροπή, έχοντας υπόψη τις διατάξεις του Νόμου 12/81, σύμφωνα με τον οποίο οι καθηγητές/εκπαιδευτές που κατείχαν στις 30/3/1981 (ημερομηνία δημοσιεύσεως του εν λόγω Νόμου) θέση στις παλιές μισθοδοτικές κλίμακες Β10-Β12, προαγόμενοι στη θέση Βοηθού Διευθυντή τοποθετούνται επί προσωπικής βάσεως στην Κλίμακα Α11 επεκτεινόμενη κατά δυο προσαυξήσεις και επειδή οι πιο πάνω βοηθοί Διευθυντές κατά την προαγωγή τους στη θέση Β. Διευθυντή Σχολείων Μέσης

Εκπαίδευσης από παραδρομή τοποθετήθηκαν στη μισθοδοτική κλίμακα Α11 επεκτεινόμενη κατά δύο προσαυξήσεις, ενώ δεν edικαιούνται με βάση τις πιο πάνω διατάξεις του Νόμου την εν λόγω κλίμακα, εφόσον στις 30.3.1981 δεν υπηρετούσαν σε θέση πάνω στις παλιές μισθοδοτικές κλίμακες Β10-Β12,

5

αποφασίζει να γίνει σχετική διόρθωση στη μισθοδοσία τους.

Είναι ευνόητο πως δε θα ζητηθεί να επιστραφεί οποιοδήποτε ποσό το οποίο έχει καταβληθεί σ' αυτούς λόγω της εσφαλμένης ένταξής τους στην κλίμακα Α11 συν δυο προσαυξήσεις."

10

Η δικηγόρος της Δημοκρατίας αντικρούει τους ισχυρισμούς του δικηγόρου της αιτήτριας και ισχυρίζεται ότι (α) η απόφαση των καθ' ων η αίτηση ημερομηνίας 4.7.91 να προσφέρουν στην αιτήτρια προαγωγή στη θέση Βοηθού Διευθυντή πάνω στη μισθοδοτική κλίμακα Α11 επεκτεινόμενη κατά δύο προσαυξήσεις ήταν παράνομη και (β) η απόφαση των καθ' ων η αίτηση ημερομηνίας 20.12.94, η οποία είναι και η προσβαλλόμενη, αποτελεί ανάκληση παράνομης διοικητικής πράξης.

15

20

Παράνομη είναι η πράξη η οποία προσκρούει σε κανόνα δικαίου ή θεμελιώνεται σε πλάνη περί τα πράγματα. Στην παρούσα υπόθεση, ανέφερε η δικηγόρος της Δημοκρατίας, πρόκειται για πράξη η οποία προσκρούει σε διάταξη νόμου, συγκεκριμένα σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 12/81, όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.51/81, άρθρο 4(α), μόνο οι καθηγητές που κατείχαν θέση στις προσωπικές κλίμακες Β10-Β12 στις 30.3.81, ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου, τοποθετούνται επί προσωπικής βάσεως στην κλίμακα Α11 επεκτεινόμενη κατά δύο προσαυξήσεις κατά την προαγωγή τους στη θέση Βοηθού Διευθυντή.

25

30

Η αιτήτρια στις 30.3.81 αναμφίβολα δεν υπηρετούσε στις παλιές μισθολογικές κλίμακες Β10-Β12 αλλά στις κλίμακες Β3-Β6, όπως παραδέχεται εξάλλου και ο δικηγόρος της στην τρίτη σελίδα της γραπτής του αγόρευσης. Στην περίπτωση της αιτήτριας εφαρμόζεται η παράγραφος (α) του άρθρου 4 του Ν.12/81 και όχι η παράγραφος (β) όπως λανθασμένα από τα γραφόμενά του φαίνεται να επικαλείται ο δικηγόρος της αιτήτριας. Η παράγραφος (β) εφαρμόζεται στις περιπτώσεις που αφορούν προαγωγή στη νέα θέση καθηγητή ή εκπαιδευτή επί των συνδυασμένων κλιμάκων Α8 και Α10 του ενιαίου μισθολογίου και όχι για προαγωγή στη θέση Βοηθού Διευθυντή στην κλίμακα Α11 επεκτεινόμενη κατά δύο προσαυξήσεις.

35

40

Είναι φανερό λοιπόν ότι αφού η αιτήτρια δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από το Ν.12/81 παράνομα και υπό καθεστώς πλάνης περί τα πράγματα κατείχε την κλίμακα Α11 επεκτεινόμενη κατά δύο προσαυξήσεις.

5

Συμφωνώ με τη νομική τοποθέτηση της δικηγόρου της Δημοκρατίας και δεν έχω καμιά αμφιβολία ότι ο διορισμός της αιτήτριας στη μισθοδοτική κλίμακα Α11 επεκτεινόμενη κατά δύο προσαυξήσεις ήταν παράνομος.

10

Στην πρόσφατη απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου **Hawaii Hotels Limited v. Δημοκρατίας (αφ. 2)** (1995) 4 Α.Α.Δ. 2835 που δόθηκε από τον Πρόεδρο του Ανωτάτου Δικαστηρίου κ. Πική εξηγούνται οι αρχές οι οποίες διέπουν την ανάκληση παράνομων διοικητικών πράξεων, όπως διακρίνονται μέσα από τις αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου και του Συμβουλίου Επικρατείας της Ελλάδας. Παράνομες διοικητικές πράξεις μπορεί να ανακληθούν μέσα σε εύλογο χρόνο και οποτεδήποτε, (α) εφόσον το επιβάλλει το δημόσιο συμφέρον και (β) όπου η ανακαλούμενη πράξη στηρίχθηκε σε δόλια ή απατηλή ενέργεια του ενδιαφερομένου. Το εύλογο του χρόνου για σκοπούς ανάκλησης συναρτάται με το χρονικό διάστημα το οποίο διαρρέει μεταξύ των δύο αποφάσεων, καθώς και με τις συνθήκες και τα περιστατικά της υπόθεσης.

15

20

25

Στην πιο πάνω απόφαση **Hawaii Hotels Ltd v. Δημοκρατίας** ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου κ. Πικής αναφέρει τα ακόλουθα στη σελίδα 2846-2847:

30

35

40

“Καθολική είναι η άποψη ότι παρέχεται η ευχέρεια ανάκλησης παράνομης διοικητικής πράξης. Η άσκηση της εξουσίας, όπως και κάθε διοικητικής αρμοδιότητας, υπόκειται στους κανόνες της χρηστής διοίκησης. Ένας από αυτούς, είναι η τήρηση της εμπιστοσύνης που πρέπει να περιβάλλει τη σχέση διοίκησης και διοικουμένου. Η αρχή της καλής πίστης έχει τις ρίζες της, όπως υποδεικνύεται στο Σύγγραμμα του καθηγητή Π.Δ. Δαγτόγλου, “γενικό διοικητικό δίκαιο”, β΄ εκδοση, σ.92, στο ιδιωτικό δίκαιο, και όπως επισημαίνεται, εύλογα παραλληλίζεται με την αρχή του “estoppel” όπως είναι γνωστή στο αγγλικό δίκαιο της επιείκειας. Η αρχή της καλής πίστης μπορεί να θεμελιώσει κώλυμα για την ανάκληση. Κατά πόσο η αρχή αυτή μπορεί να επενεργεί υπέρ του διοικουμένου στην ανάκληση παράνομης διοικητικής πράξης, υπάρχει κάποια διάσταση στη νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου, στην άσκηση της πρωτογενούς αναθεωρητικής δικαιοδοσίας [βλ. **Moschovakis v. CBC** (1988) 3

C.L.R. 750 και *Ν.Σ. Πισσαρίδης Από ν. Δημοκρατίας* (1990) 3 Α.Α.Δ. 2648]. Γίνεται όμως καθολικά δεκτό, όπως επισημάναμε στην πρόσφατη απόφαση *Αλέξανδρος Σολέας & Υιός Από ν. Δημοκρατίας* (1993) 4 Α.Α.Δ. 803, ότι "... η διαρροή του χρόνου δεν αποτελεί κώλυμα για την ανάκληση όπου η παράνομη διοικητική πράξη αντιστρατεύεται το δημόσιο συμφέρον ...". 5

Στην Κύπρο το εύλογθ του χρόνου συναρτάται με τα περιστατικά της υπόθεσης και κατά κύριο λόγο με τη φύση και την έκταση του επηρεασμού τον οποίο θα υποστεί ο διοικούμενος ως αποτέλεσμα της ανάκλησης της ευμενούς για τον ίδιο παράνομης διοικητικής πράξης. Στην προκείμενη περίπτωση η περίοδος ανάκλησης δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως υπέρμετρη με κανένα κριτήριο. 10

Ο επηρεασμός επίσης τον οποίο υπέστη η αιτήτρια σαν αποτέλεσμα της ανάκλησης της ευμενούς γι' αὐτήν παράνομης διοικητικής πράξης ήταν η ελαφρά μείωση του μισθού της. Δεν της ζητήθηκε επίσης επιστροφή των απολαβών που πήρε προηγουμένως παράνομα. 15 20

Απορρίπτεται το επιχείρημα του δικηγόρου της αιτήτριας ότι υπάρχει θέμα κακής πίστης εκ μέρους των καθ' ων η αίτηση.

Είμαι της γνώμης ότι η προσβαλλόμενη απόφαση λήφθηκε ορθά και νόμιμα και επομένως δεν συντρέχει κανένας λόγος που να δικαιολογεί επέμβαση του δικαστηρίου. 25

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.